



TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 16, 3. juni 2021

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Rodukrudt
 - Usåede marker og omsåning
 - Vintersædssortiment
 - Sortsblandinger
- **VANDING**
 - Vandbalancen uge 22
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
 - ÅRRE - sortsdemo
 - YTTEBORG Planteaften

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen.

Vårbyg

En del vårbygmarker viser tegn på manganmangel. Har du ikke allerede tildelt mangan, bør du tage mangan med eksempelvis sammen med manglende ukrudtsbehandling og svampebehandling.

Vårbyg, der endnu ikke er færdiggødsket, bør færdiggøres nu. I den kommende tid er der også nedbør på vejruddsigten, så gødningen vil blive plantetilgængeligt hurtigt.

Vintersæd og svampesygdomme

Vi ser meldug i bunden af en del hvedemarker. Fanebladsbehandling med Balaya eller Propulse SE 250 virker også på meldug. Det kan være nødvendigt at følge op senere.

I tritcaleforsøg ved Holstebro har vi set gulrust i Cappricia. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på gulrust, hvis man har modtagelige sorter.

Rodukrudt

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Bekæmp rodukrudt, når hovedparten af de nye skud er fremme og i god vækst.

Den bedste effekt mod tidsler, padderokker og andet rodukrudt får du ved at sprøjte, når de nye skud af rodukrudt er godt fremme, så der ikke er mange små nye skud på vej. Sprøjt hellere lidt for sent end for tidligt. Tidsler er følsomme,

når de har fået 4-7 blade, dvs. når tidslerne er 15-25 cm.

MCPA (Metaxon, U 46 M) har god effekt mod agertidsel, agerpadderok, svinemælk og gråbynke. Tilsætning af ammoniumsulfat øger effekten mod agerpadderok. Tilsætning af ammoniumsulfat forbedrer sandsynligvis også effekten mod agertidsel ved lav luftfugtighed. Vær opmærksom på at få behandlet med MCPA inden kornets stadium 39, dvs. indtil fanebladet er fuldt udviklet. Efter denne sprøjtefrist, er der risiko for skade på kernesætningen. En god temperatur vil sikre optimale virkningsforhold for MCPA. Der bør være omkring 14 dages afstand mellem ukrudtssprøjtning med 'minimiddel' og MCPA, så tidslerne er kommet i god vækst igen.

Den maksimale dosis for MCPA-midler er 1 l/ha, og kun én behandling om året.

Mustang Forte har god effekt mod agertidsel, gråbynke og agersvinemælk. Mustang Forte angives at have god effekt mod agerpadderok. Midlet må ikke anvendes efter stadium 32 (når 2. knæ kan mærkes, min. 2 cm fra det første knæ), hvilket vil sige, at det kun er muligt i sent såede marker.

Vær opmærksom på restriktionerne for dyrkning af efterfølgende følsomme afgrøder på 14-24 mdr. efter anvendelsen afhængig af afgrøde og på begrænsning i anvendelse af halm fra afgrøder behandlet med Mustang Forte. Kartofler og roer kan etableres 14 mdr. efter behandling og hestebønner og andre bælgplanter 24 mdr. efter behandling.

Sprøjteteknik

Ved bekæmpelse af rodukudt i korn er det nødvendigt med en sprøjteteknik, der kan sende sprøjtevæsken ned i afgrøden. Dette gøres med grov forstøvning og lav kørehastighed. Anvend mindst 200 l vand pr. ha. Lavdriftsdyser, refleksdyser og kompaktluftinjektionsdyser er velegnede. Sprøjtning med luftsprøjter og luftassisterede sprøjter giver ved korrekt indstilling en god afsætning på rodukudt ved lavere vandmængde.

Usåede marker og omsåning

Endnu usåede marker er stadig et problem på vandlidende, kolde jorde. Vi har omtalt mulighederne i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 14**. Det er dog vigtigt at huske på, at hvis der etableres brak i stedet for, så vil der ikke være nogen gødningskvote til arealet, men der er krav om plantedække, det kræver derfor at marken ikke allerede er harvet, tildelt gylle eller tilsvarende der har ødelagt et plantedække fra tidligere.

Omsåning

Der er også marker, der står gule på grund af rødderne lider af iltmangel som følge af lang tids "oversvømmelse". Her kan omsåning komme på tale, men det afhænger af hvilke forventninger man har til henholdsvis den nuværende afgrøde og en ny afgrøde. Er afgrøden helt død, kan der af gode grunde ikke forventes noget udbytte. Her vil en ny etablering af eksempelvis helsæd være interessant, hvis der er et kvægbrug der vil aftage det. Er det et areal, hvor såningen ofte er besværlig pga. vand, bør du overveje om det er et areal, der i fremtiden skal ændres til brak. Hvis det er tilfældet, bør du sørge for at etablere græs i år, som så kan blive liggende fremover til brak.

Omvendt er der marker, hvor afgrøden har lidt skade, men stadig er i live. Her skal man opveje hvilket udbytte, der kan forventes af afgrøden, og sammenligne med omkostninger og forventet udbytte ved omsåning. Sås der korn på nuværende tidspunkt vil det gå ud over udbyttet, ligesom det vil resultere i sen høst. Erfaringer fra 1983, hvor foråret mindede om i år, er, at man er heldig, hvis omsåningen giver halvt udbytte. Konklusionen er derfor, at hvis afgrøden er nogenlunde, bør man lade den være.

Vintersædssortiment

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Et sikkert udbytte er altid højt vægtet, men også andre kvaliteter vægtes når sorten skal vælges. Vi har i det følgende samlet de udbudte sorter og resultater fra de seneste års forsøg. Er du nysgerrig på flere detaljer kan du altid selv gå på opdagelse på sortinfo.dk. Da tabellerne er store anbefaler vi at de udskrives/åbnes på de links der ligger efter hvert afsnit. Alle tabeller ligger desuden samlet her.

Vinterraps



- Et stort og stabilt udbytte af frø af standardkvalitet gennem flere års forsøg
- Passende højde ved høst
- Lav modtagelighed mod Phoma (rodhalsråd)
- Lav modtagelighed mod lys bladplet
- Tolerance overfor rapsrødsot
- God dryssefasthed (skulpeopspringsresistens)
- Pris på udsæd og behov for planteværnsindsats (vækstregulering) i vækstsæsonen

Højdespringerne på udbytte er tre nyheder; LG Auckland, PT303 og LG Avrion med forholdstal 112 og 115 for 2020, alle tre er også nyheder. De højest ydende, der har været med i landsforsøgene de seneste tre år er sorterne Artemis og Hitaly med gennemsnitlige forholdstal på 107. Heraf har LG Avrion og Hitaly de laveste olieindhold.

De to sorter DK Plastic og Crocodile er begge nye, kålbroktolerante sorter, med forholdstal på 98 og 95 for 2020. Butterfly er listens eneste linjesort, med gennemsnitligt udbytte forholdstal på 100, det lave udbytte opvejes til dels af linjesorter normalt er billigere i udsæd.

For alle sorterne gælder det, at potentialet bedst opnås, hvis såtids-anbefalingen følges.

Tabel 1 Udvalgte sorter. Følg linket nedenfor, for at se alle sorter.

	Frøudbytte forholdstal				Pct. olie i tørstof	Afgrøde-højde ved høst(cm)	Lejesæd (0 - 10)	Type	Tolerance mod		Resistens mod skulpeopspring	Egnet til			Forhandler
	Gns.	2020	2019	2018					Raps-rødsot	Kålbrok		Tidlig såning	Middel-tidlig	Sen såning	
Blanding	100	100	100	100	49	124	1.1								
LG Auckland	112	112	-	-	49,6	129	2.1	Hybrid	x		x		x	x	VIA
PT303	112	112	-	-	50,3	140	1.3	Hybrid				x	x	x	VIA
LG Avrion	111	115	107	-	48,5	130	1,5	Hybrid	x		x		x	x	ATR, DLF
Artemis	107	103	105	112	49,4	135	1,8	Hybrid	x		x		x	x	VIA
Hitaly	107	107	107	106	48,2	129	2	Hybrid			x		x	x	ATR, DLF
Butterfly	100	98	98	104	49,9	120	1.1	Linje				x	x		N&S, Hornsøyd
DK Plastic	98	98	-	-	49,5	121	1,5	Hybrid		x	x			x	DLG
Crocodile	95	95	-	-	48,9	123	1,5	Hybrid		x		x	x		N&S, Hornsøyd, Evers, ATR

Vinterhvede



Fokus ved valg af vinterhvedesort

- Et højt, stabilt udbytte
- Indhold af råprotein
- Lav sygdomsmotagelighed

Derudover kan andre parametre også være vigtige for sortsvalget

- Egnethed til tidlig såning
- Hvedetype (brød-, industri- eller foderhvede)
- God stråstyrke

Udbyttmæssigt ligger sorterne RGT Bairstow, Pondus, KWS Colosseum og Heerup i top. Af disse er kun Heerup testet i tre år, mens de andre er nyheder. Proteinindholdet er højest i brødhvedesorten KWS Extase, samt KWS Zyatt og Chevignon, hvoraf Chevignon er den eneste med udbytteforholdstal over 100. Kvium, der er kendt som en blødstrået sort med behov for vækstregulering har den højeste karakter med 1,4 for lejesæd, mens de øvrige ligger på karakterer mellem 0 og 1 (max er 10).

Tabel 2 Udvalgte sorter. Følg linket nedenfor, for at se alle sorter.

	Kerneudbytte forholdstal				Merudb. Svampebekæmp. (kg/ha)	Stivelse i tærstof (%)	Hektoliter vægt (kg/hl)	Råprotein i tærstof (%)	Løjesæd (0-10)	Stråklængde (cm)	Modtagelighedsgruppe (0-4)*					Hvede- blad- plet	Forhandler
	Gns.	2020	2019	2018							Meldug	Septoria	Brunrust	Gulrust			
Blanding	100	100	100	100	10,1	71	78,9	10,3	0,7	88	-	-	-	-	-	-	
RGT Bairstow	107	107	-	-	8,6	71,6	78,4	9,9	0,5	80	2	1	2	1	-	-	Hornsøyd, N&S
Pondus	106	107	105	-	6,2	71,1	77,2	10	0,6	81	2	1	3	0	1	-	VIA, Hornsøyd, N&S
KWS Colosseum	106	105	107	-	5,9	71,2	77,8	9,8	0,3	73	2	1	3	1	2	-	DIG
Heerup	106	105	105	108	7,1	71,6	80,4	9,8	0,6	88	1	1	2	2	2	-	DIG
Kvium	105	102	104	108	6,1	70,8	78,2	10,2	1,4	83	1	2	3	1	2	-	DIG
KWS Extase	103	99	106	105	4,9	70,8	81	11,1	0,5	79	1	1	2	1	2	-	DIG
Chevignon	99	95	100	101	7	71,2	80	10,8	0,8	80	2	2	2	1	-	-	VIA
KWS Zyatt	97	97	98	97	14,7	70,3	80,2	10,8	0,5	74	1	2	2	3	2	-	DIG

Vinterbyg



Fokus ved valg af vinterbyg

- Et højt, stabilt udbytte
- Højt energiindhold til svinefoder
- Lav sygdomsmodtagelighed
- 2 eller 6-radet sort
- Hybrid eller linjesort

Udsæd af linjesorter vil ofte være billigere end hybridsorter. Hvilket betyder at et lidt lavere forholdstal for udbytte godt kan opvejes af en lavere pris på udsæden. Hybrid-sorterne er derfor mest relevante ved tidlig såning (og dermed lav udsædsmængde), men i mange tilfælde vil det medføre mere ukrudt, og problemer med græsukrudt, der er svær at bekæmpe.

Hybriderne Jettoo og SY Galileo har begge ligget stabilt i toppen gennem de sidste tre år. Særligt SY Galileo modner tidligt og har relativ lave sygdomskarakterer.

Sorterne med højeste fremavlsareal, og dermed størst udsædsmængde ligger i bunden udbyttmæssigt, og det kan derfor være en fordel at være hurtig hvis man ønsker en af sorterne med lavere fremavlsareal.

Blandt linjesorterne er de to 2-radede LG globetrotter og Valerie i toppen. De ligger side om side med den nye KWS Wallace, som der dog ikke er registreret sygdomsmodtagelighed på endnu.

Tabel 3 Udvalgte sorter. Følg linket nedenfor, for at se alle sorter.

	Kornudbytte forholdstal				Merudb. for svampe	Hektolite rvegt (kg/hl)	Råprotein i tørstof (%)	Nedknæk aks v høst (0-10)	Stråtlæng de (cm)	Lejesæd (0 - 10)	Specielle egenskab er	Type af sort	Modtagelighedsgruppe (0-4)*				Forhandler
	Gns.	2020	2019	2018									Meldug	Bygrust	Skold- plet	Ramu- larla	
Blanding	100	100	100	100	6	68,7	10,9	3	86	0	2-radet		-	-	-	-	
Jettoo	107	106	108	106	4,7	65	10,6	5	105	3	6-radet	Hybrid	2	3	2	2	DIG
SY Galileo	106	105	108	106	8,9	65,5	10,7	5	103	1	6-radet	Hybrid	1	2	2	2	VIA
LG Globetrotter	104	103	100	108	1,7	69,7	10,9	1	84	0	2-radet		2	1	2	2	ATB, Ewers
KWS Wallace	103	103	-	-	8,5	66,1	10,8	0	95	0	6-radet		-	-	-	-	VIA
Valerie	102	101	101	105	8,6	70,4	10,4	1	78	0	2-radet		2	3	3	3	DIG, N&S, Hornslyd

Vinterrug



Alle rugsorterne er hybrider og modner indenfor 2 dage, og med samme stort set samme sygdomsmodtagelighed. Udbyttet varierer fra forholdstal 107 til 100, proteinindholdet er højest sorter med laveste udbytte, den sammenhæng ses ofte. KWS Rotor er både en nyhed og ligger udbyttmæssigt i top sammen med KWS Receptor.

Tabel 4 Udvalgte sorter. Følg linket nedenfor, for at se alle sorter.

	Kerneudbytte forholdstal				Merudb. for svampebek. (hkg/ha)	Hektoliter vægt (kg/hl)	Råprotein i tørstof (%)	Lejesæd (0 - 10)	Strållængde (cm)	Type af sort	Fremavlsareal C1+C2	Modtagelighedsgruppe (0-4)*				Forhandler
	Gns.	2020	2019	2018								Skoldplet	Brun-rust	Mel-drojer		
KWS Rotor	107	107	-	-	8,6	76,4	8	1,2	134	Hybrid	-	2	2	-	VIA	
KWS Receptor	107	108	105	-	8,8	78,2	8,3	1,7	135	Hybrid	84	2	3	-	DLG	
KWS Layo	105	106	104	-	5,7	77,6	8,6	1,4	140	Hybrid	434	2	2	2	DLG	
KWS Jethro	105	104	105	-	6,7	78,1	8,5	1,3	139	Hybrid	246	2	2	2	Ewers, N&S, hornslyd, ATR	

Triticale



Triticale er en relativt lille afgrøde i Danmark, og der sker derfor ikke en masse på sortsudviklingen. Der er dog en enkelt ny sort på listen i år, Probus. Den ligger dog lavt med udbytte tal på 94 i 2020. det skal dog retfærdigvis nævnes, at alle sorter i 2020 ligger under blandingens udbytteforholdstal på 100. Brehat er den sort der har laveste karakterer på sygdomsmodtagelighed.

Tabel 5 Triticale sorter. Følg linket nedenfor, for at se tabellen i et større format.

	Kerneudbytte forholdstal				Merudb. for svampebek. (hkg/ha)	Hektolite rvægt (kg/hl)	Råprotein i tørstof (%)	Lejesæd (0 - 10)	Modning dage efter Neogen	Strållængde (cm)	Fremavlsareal C1+C2	Modtagelighedsgruppe (0-4)*				Forhandler
	Gns.	2020	2019	2018								Meldug	Septoria	Brunrust	Gulrust	
Blanding	100	100	100	100	12,9	73,3	11,2	0,5	2	119	0	-	-	-	-	
Brehat	101	99	98	105	9,1	73,1	11,1	1,3	4	118	0	2	1	1	1	ATR
Capprica	99	97	96	105	14,3	72,9	11	0,1	1	99	20	2	2	3	3	Hornslyld + N&S
Neogen	98	95	100	100	15,1	74,4	11,7	0,8	31. juli	123	0	0	2	3	3	DLG
Trias	98	92	103	-	8,4	73,2	11,3	0,2	2	106	56	2	1	3	1	DLG
Probus	94	94	-	-	9,5	75	11,3	0	3	94	89	-	-	-	-	VIA

Sortsblandinger

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

SEGES har sammenlignet sortsblandinger med de fire mest solgte hvedesorter i 12 års landsforsøg. I gennemsnit var der et statistisk sikkert merudbytte på 2,1 hkg/ha i vinterhvede.

Der tilbydes i år en række sortsblandinger af hhv. vinterbyg og vinterhvede. Se blandingerne og forhandler i det omfang det har været muligt at finde forhandleren i tabel 6. Brug oversigterne over sorternes karakterer i det foregående afsnit, du vil hurtigt bemærke, at det generelt er gode og højtydende sorter, der er brugt i sortsblandingerne. Sortsblandinger er attraktive alternativer til de rene sorter, hvis du dyrker foderkorn, da de giver en større dyrkningssikkerhed og lavere sygdomsmodtagelighed end sorter dyrket hver for sig.

Tabel 6 godkendte sortsblandinger oplyst fra Tystoftefonden.

Art	Sort 1	Sort 2	Sort 3	Forhandler
Byg	Bordeaux	Comeback	KWS Hawking	
Byg	Cleopatra	KWS Patriot	Neptun	DLG
Hvede	Informer	Momentum	Pondus	VJA
Hvede	Momentum	Pondus	RGT Saki	
Hvede	Graham	Informer	Momentum	Ewers
Hvede	Graham	KWS Scimitar	Pondus	Hornslyd/Nielsen
Hvede	Heerup	Kvium	Rembrandt	DLG
Hvede	Heerup	Kvium	KWS Extase	

Hjemmeavlet udsæd

Det er tilladt at anvende egen udsæd af kornarterne. Udsæden skal være dyrket på egen bedrift, og der må ikke handles eller byttes med naboen eller andre landmænd. Desuden skal der naturligvis betales forædlerafgift til Danske Sortsejere (sortsejere.dk). Det koster 50-60 kr. pr. ha, afhængigt af sorten.

Hvis du selv laver blandingerne, bør de blandes godt, men sortsblandingseffekten opnås også selvom der bliver "øer" i marken, hvor der kun er én sort.

VANDING

Vandbalancen uge 22

Efter at maj har budt på rigtigt meget nedbør, har det været tørt og varmt de seneste dage. Mandag den 3. juni ligger vandbalancen på 7-9 mm underskud, og når vi kommer til weekenden, stiger underskuddet til 20-40 mm. Vejrudsigten for denne uge er dog ret usikker, måske kommer der en del nedbør i løbet af ugen, og det vil spille ind på hvor stort underskuddet bliver. Hvis der ikke kommer en stor nedbørsmængde, vil det derfor blive relevant at starte vandingen igen til weekenden.

For korn vandes der frem til at kernerne er dejagtige og i vinterraps frem til skulperne begynder at blive gullige. Det er vinterraps, vinterhvede og vinterbyg der først når et kritisk niveau.

Se vandbalancen på sagro.dk

ARRANGEMENTER OG KURSER

ÅRRE – sortsdemo

SAGRO inviterer i samarbejde med Danish Agro til sortsdemo.

Tid: Den 22. juni kl. 19.00-21.30

Sted: Tingvejen 246 6818 Årre

Læs mere på sagro.dk

YTTEBORG Planteaften

Torsdag d. 24. juni kl. 18.30-22.00 på Ytteborg, Hjermvej 94, 7560 Hjerm

Vi ser på No Till-etablering af vårbyg, fordele og begrænsninger. Bedst mulig udnyttelse af ressourcerne er i højsædet i det alsidige program - til gavn for både klima og bundlinje:

Program

- No Till-etablering af vårbyg med forskellige maskintyper
- Sorter, vår- og vintersæd, med deltagelse af Nordic Seed og Sejet
- Non-GMO-protein, dyrkning af bælgssæd
- Majs, startgødning, så-teknik og efterafgrøder
- Vandkvalitet og additiver til planteværn
- Isåning af græs i etableret græsmark
- Blomsterbrak og biodiversitet

Efter det faglige program tænder LandboUngdom op i grillen.

DLG leverer markedsnyt og er hovedsponsor for aftenen.

Alle interesserede er velkomne

Arrangører: SAGRO, Lemvigegnens Lbf. og Vestjysk i samarbejde med Ytteborg og Byggeri & Teknik I/S